

Kūdras ražotāji aizvadījuši veiksmīgu sezonu

Iztiek bez ugunsgrēkiem

Kūdras žūšanu ļoti labvēlīgi ietekmēja aizvadītās vasaras augstā gaisa temperatūra, un būtiski, ka uzņēmumam «Līvānu kūdras fabrika» veiksmīgi izdevās izvairīties arī no lielajiem mežu ugunsgrēkiem, kas ievērojamos apjomos plosījās Preiļu virsmežniecības teritorijā. Atsevišķus sīkus negadījumus izdevies laikus lokalizēt, taču P. Romanovskis neslēpj, ka nosargāt purvus no uguns izdevās ne bez pūlēm - gandrīz vai katram ogotājam pakal tika sūtīts arī uzraugs.

SIA «Līvānu kūdras fabrika» kūdras izstrādi veic divos objektos — Skrebeļu purvā Rožupes pagastā un Jēkabpils rajona Atašienes pagasta Borovkas purvā. Salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem, kas kūdras izstrādes ziņā bija samērā nelabvēlīgi, šosezon iegūti apmēram divreiz lielāki apjomi nekā pērn. Gaišā sūnu frēzkūdra iegūta apmēram 100 000 m³ apjomā, melnā sūnu kūdra - 120 000 m³, bet sūnu gabalkūdra - 30 000 m³.

Kūdra - melna un balta

Kūdras iedalījumu veidos nosaka gan kūdras iegūšanā izmantotā tehnoloģija, gan arī kūdras sadalīšanās pakāpe. Kūdra, ko iegūst purva augšējos slāņos, ir gaišākā krāsā, tā ir mazāk sadalījusies, tāpēc netiek uzskatīta par tik augstvērtīgu. Labāk sadalījusies skābju ietekmē ir melnā kūdra, par kuras krāsu liecina jau nosaukums. Tai ir lielāka kaloritāte, šī kūdra ir vērtīgāka, tā tiek izmantota kā labs kurināmais. Šī kūdra tiek piedāvāta arī uzņēmuma dārzkopības klientiem.

Kvalitāti kontrolē eksperti

Aptuveni 90 procenti uzņēmuma produkcijas nonāk Eiropas valstu tirgū, galvenokārt Holandē, Vācijā, Francijā, Itālijā, Polijā, Dānijā Horvātijā un citur. Melnā kūdra vairāk tiek eksportēta vaļējā veidā, gaišā sūnu frēzkūdra - gan vaļējā, gan iepakotā veidā. Substrātus Līvānu kūdras fabrika pagaidām ražo tikai vietējam tirgum, taču nākotnē ir doma eksportam specializēties arī šajā jomā, ražojot substrātus dažādām augu sugām. P. Romanovskis uzsver, vispirms jāsarāžo ļoti kvalitatīva izejviela, un to līvānieši ir iemācījušies, klienti ar produkcijas kvalitāti ir apmierināti. Sezonas laikā apmēram reizi mēnesī uzņēmumā ierodas ekspertu komisija no Holandes, jo Baltijas valstīs šādu speciālistu nav. Ir svarīgi, lai saražotās kūdras kvalitāte atbilstu Eiropas standartiem, lai tiktu ievērotas nepieciešamās

tehnoloģijas, tīrība, kas nebūt nav mazsvarīgi, jo saskaņā ar prasībām kūdras purvā nedrīkst būt nekādas nezāles, kuru sēklas vēlāk varētu nokļūt Eiropas lauksaimnieku siltumnīcās un stādu audzētavās. Izrādās, lai to nodrošinātu, neatliek nekas cits, kā purvu ar rokām ... izravēt, jo nekāda miglošana un ķīmikāliju pielietošana nav pieļaujama. Sezonas laikā Līvānu uzņēmums nodarbina ap simts strādājošo, savukārt ziemā - ap sešdesmit. Administrācijā strādā tikai četri cilvēki, kūdras pakošanas cehā — 7-8, lielākais strādājošo skaits nodarbināts iecirkņos Rožupē un Atašienē.

Izdevīgāk transportēt pa dzelzceļu

Kūdras ieguvē sezona parasti ilgst no maija vidus līdz oktobrim, kad uzsvars tiek likts uz kūdras ieguvu, bet pārējā laikā - uz produkcijas apstrādi un realizāciju. Ziemā kūdra tiek sijāta, malta, fracionēta, fasēta, krauta transportā un vesta uz Daugavgrīvas ostu, no kurienes līvāniešu ražojumi tālāk ar kuģiem nonāk Eiropas valstīs. Patlaban produkcijas transportēšana notiek tikai pa autoceļiem, vienā automašīnā var iekraut ap 100 m³ kūdras. Perspektīvā uzņēmums plāno uzsākt sadarbību arī ar «Latvijas dzelzceļu», kūdru transportējot vagonos, īpaši lētāk gan tas nebūs, taču drošāk, ja ņem vērā, ka autotransporta izmaksas laika gaitā varētu jūtami palielināties.

Atgriežas pie senajām labajām metodēm

Runājot par kūdras ieguves metodēm, P. Romanovskis atzīst, ka, piemēram, gabalkūdras ieguvē pēdējos gados notiek atgriešanās no modernajām tehnoloģijām atpakaļ pie roku darba. Nesagrautā sūnu gabalkūdras struktūra ir nepieciešama īpaši specifisku substrātu veidiem. Smalcinot un sijājot tiek iegūta konkrētā nepieciešamā frakcija, tādēļ šajā gadījumā ieguves tehnoloģijai jābūt balstītai uz maksimālu roku darbu. Mehanizēta ir tikai kūdras «ķieģeļšu» sagriešana, savukārt žāvēšana, novākšana un izvešana maksimāli ir roku darbs. Paradoksāli, bet gabalkūdras ieguvē pamazām atgriežamies pie trīsdesmito gadu tehnoloģijām, saka P. Romanovskis. Tomēr viņš uzsver, ka arī realizācijas cena šādi iegūtai kūdrai ir seškārt lielāka nekā, piemēram, presētai frēzkūdrai, ko iegūst mehanizēti.

Investē tehnikas modernizācijā

Tehnoloģiju ziņā nekas jauns kūdras ieguvē izgudrots nav, modernāka kļūst tehnika - traktori, ekskavatori. Pēdējo gadu laikā uzņēmums iegādājies jaunu kūdras ieguves un atūdeņošanas tehniku, kopējo investīciju apjoms ir apmēram 100 000 latu.

Konkurence ir šobrīd un būs arī nākotnē, tā perspektīvo darbību pēc iestāšanās Eiropas Savienībā raksturo uzņēmuma valdes priekšsēdētājs. Daudz atkarīgs no valsts ieinteresētības - vai tā savus uzņēmējus atbalsta, vai arī ne. Daudzējādā ziņā šobrīd konkurence nav godīga, atzīst uzņēmējs. Piemēram, Igaunijā tiek atmaksāts akcīzes nodoklis dīzeļdegvielai, kā arī ieguldītās investīcijas. Pie mums drīzāk notiek otrādāk - nemitīgi tiek izdomāts kas jauns nodokļu, nodevu vai nomas maksu veidā. To, kas būs pēc 10 gadiem, prognozēt ir neiespējami, saka SIA «Līvānu kūdras fabrika» valdes priekšsēdētājs Pēteris Romanovskis.